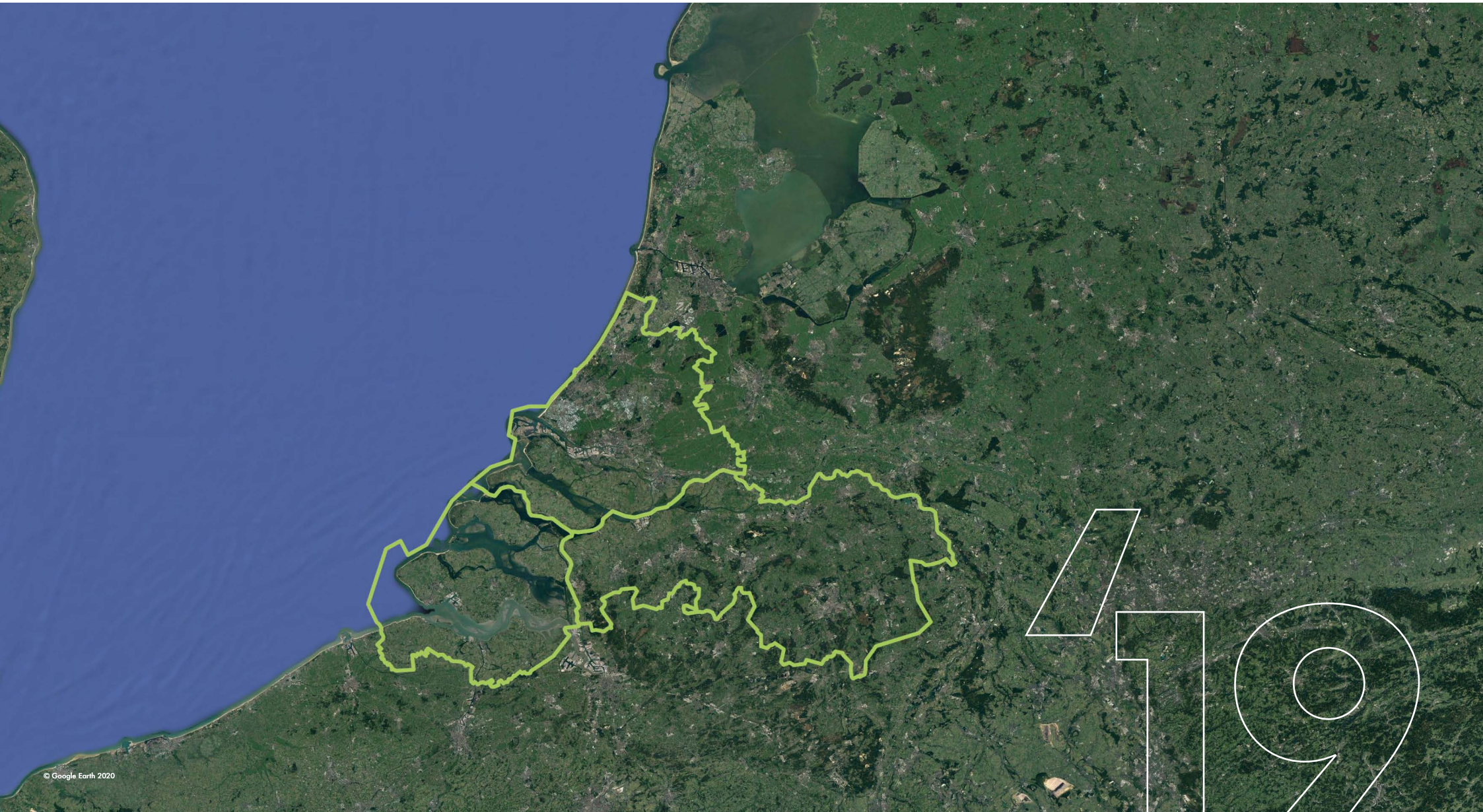
DORP STAD & LAND

Advisering over Omgevingskwaliteit – **Jaarverslag**

Architectuur, Erfgoed, Landschap en Stedenbouw in 60 gemeenten

19

Inhoud

Dorp, Stad en Land 3

Advisering Omgevingskwaliteit 4
In de gemeente 4
Op regionaal niveau 5

Het verleden zichtbaar voor de toekomst 7
Erfgoed analyses 8
Zeeuwse zeeweringen 9

De omgevingskwaliteit 11

De kracht van vereniging 12

Bestuur en Raad van Toezicht 14

Adviseurs omgevingskwaliteit 15

Interne organisatie 18

Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land 17

Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land 21

Impressiebeeld van appartementengebouwen op de hoek van de Waalstraat en de Emmastraat in het centrum van Poortugaal (gemeente Albrandswaard), ontworpen door KOW Architecten

Dorp, Stad en Land Vereniging

Dorp, Stad en Land is een onafhankelijke kennispartner op het gebied van landschap, stedenbouw, architectuur en cultureel erfgoed. Met een integrale benadering vanuit deze expertises adviseert de vereniging sinds 1929 haar leden over optimale omgevingskwaliteit. Dit doen de adviseurs in 4 provincies in ruim 60 gemeenten:

Alblasserdam, Albrandswaard, Alphen aan den Rijn, Barendrecht, Bergen op Zoom, Bodegraven-Reeuwijk, Borsele, Brielle, Capelle aan den IJssel, Etten-Leur, Goeree-Overflakkee, Goes, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hendrik-Ido-Ambacht, Heusden, Hillegom, Hoeksche Waard, Hulst, Kaag en Braassem, Kapelle, Katwijk, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Laarbeek, Lansingerland, Leiden, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Lisse, Maassluis, Midden-Delfland, Molenlanden, Nieuwkoop, Nissewaard, Noord-Beveland, Noordwijk, Nuenen, Oegstgeest, Oosterhout, Papendrecht, Pijnacker-Nootdorp, Reimerswaal, Ridderkerk, Schiedam, Schouwen-Duiveland, Sliedrecht, Sluis, Teylingen, Tholen, Vlaardingen, Vijfheerenlanden, Waalre, Waddinxveen, Westland, Westvoorne, Zoeterwoude, Zuidplas, Zwijndrecht

Advisering Omgevingskwaliteit

Onze adviseurs werken altijd onafhankelijk van politieke, economische en sociale voorkeuren en hebben geen zakelijke of bestuurlijke belangen in de gemeente. Deze onafhankelijke positie is in de Wet Ruimtelijke Ordening en ook in de Omgevingswet die in 2022 in werking treedt omschreven. Zij adviseren het bestuur van de gemeente, aan de hand van het beleid dat door de gemeenteraad hiervoor is vastgesteld. Bij de overleggen over bouwplannen met initiatiefnemers en ontwerpers die een vergunningaanvraag doen, is de insteek dat de ontwerpen afgestemd zijn op de ruimtelijke kwaliteiten van de omgeving.

Veel initiatieven die bij de gemeente binnenkomen, zijn nog niet klaar voor het vergunningstraject. Gemeenten raadplegen meestal de adviseurs om vroegtijdig een afgewogen oordeel te kunnen geven. Door de dialoog over het ontwerp ontstaat vaak een optimale afstemming tussen het plan en de omgeving. Zo houdt de gemeente, mede door de inzet van de adviseurs van Dorp, Stad en Land, de regie op de kwaliteit van de eigen openbare ruimte. De gemeente biedt met deze werkwijze tevens rechtsgelijkheid tussen ruimtelijke initiatieven en de belangen van de omgeving. De adviezen vormen een beweegreden om wel of niet een vergunning af te geven voor het bouwwerk.

In de gemeente

Dorp, Stad en Land assisteert gemeenten bij hun inzet voor optimale omgevingskwaliteit. Zo nemen experts van Dorp, Stad en Land in de gemeenten zitting in onafhankelijke commissies Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed. Daarnaast vervullen zij de rol van Dorpsbouwmeester, Stadsbouwmeester, supervisor of lid van een Q-team. Tevens biedt Dorp, Stad en Land over het ruimtelijke beleid ten aanzien van bijvoorbeeld zonne- en windenergie gemeenten advies en fungeren adviseurs van de vereniging als sparringpartner bij het opstellen van plannen voor omgeving, beeldkwaliteit en andere richtlijnen.

Op regionaal niveau

Iedere gemeente benoemt een eigen commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Dorp, Stad en Land levert de commissieleden. Per gemeente adviseren één of meerdere aangewezen leden als gemandateerden namens de hele commissie. Vanuit efficiëntie, effectiviteit en deskundigheid vergaderen de leden van de commissies regelmatig gezamenlijk op regionaal niveau. Zo heeft Dorp, Stad en Land in samenwerkende commissies Ruimtelijke Kwaliteit voor Zeeland, Drechtsteden/Alblasserwaard en Zuid-Holland. Voor vragen over erfgoed beschikt Dorp, Stad en Land over een Centrale Erfgoedcommissie.

Impressiebeeld van de woningbouw de Koninginnehof in Zuidland (gemeente Nissewaard). De advisering van de commissie was vooral gericht op het bereiken van voldoende kwaliteit van het relatief grote aandeel van erfafscheidingen en achterkanten van bergingen die naar de openbare ruimte zijn gekeerd. Het ontwerp is door bureau Ziggurat ontworpen

De type plannen variëren van erfafscheidingen, aanbouwen, dakopbouwen, woningen tot bedrijven, stads- of dorpsuitbreidingen, distributiecentra en centrumplannen, en betreffen thema's als verduurzaming, restauratie en renovatie, herbestemming en uitbreidingen. Deze commissies behandelen eveneens aanvragen voor second opinions van aanvragers en initiatiefnemers voor niet bij de vereniging aangesloten gemeenten. Second opinions worden door de commissie altijd aangemeld bij de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit.

De samenstelling van de commissies is per vergadering afgestemd op het planaanbod en de gemeente waarvoor op dat moment geadviseerd dient te worden. De commissieleden adviseren op basis van het in de gemeente geldende beleid. Mits gewenst denken de commissieleden, naar aanleiding van de aanvragen en verzoeken, mee over specifiek beleid en worden algemene kwaliteitsuitgangspunten geformuleerd die als leidraad kunnen dienen voor de algemene beoordeling en de visie van de adviseurs van Dorp, Stad en Land. Indien de commissie dit nodig of gewenst acht, kan zij zich bij de advisering laten bijstaan door andere voor Dorp, Stad en Land werkende adviseurs met een specifieke deskundigheid.

Denk daarbij aan onder andere landschapsarchitecten, erfgoedspecialisten en stedenbouwkundigen. Deze zijn geen lid van de commissie.

De commissieleden kunnen hun expertise gebruiken om tot een extra gefundeerd oordeel te komen. De vergaderingen vinden meestal in een gemeentehuis in de regio (Zeeland en Drechtsteden/Alblasserwaard) of op kantoor van Dorp, Stad en Land plaats, en zijn openbaar toegankelijk voor bezoekers en belangstellenden. Vanaf de invoering van de Omgevingswet in 2022 transformeren de commissies zowel op gemeentelijk als regionaal niveau veelal naar adviescommissies Omgevingskwaliteit.

Centrale Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Zuid-Holland
In totaal
52 bijeenkomsten
500 adviezen
voor 35 gemeenten
met 50 keer aanvragers en ontwerpers aan tafel

Impressiebeeld van het zorgcomplex 'Havenveste' aan de Nieuwe Haven in de gemeente Schiedam, naar het onwerp van architectenbureau Kokon Rotterdam

Impressiebeeld van het distributiecentrum van de Fource Logistics Centrale in Lansingerland
Het ontwerp is gerealiseerd door het architectenbureau van Heembouw

Het verleden zichtbaar voor de toekomst Erfgoed

Met het oog op de Omgevingswet 2022 en de inpassing van erfgoed in het Omgevingsplan, is zowel het object zelf als de omgeving van het monument beschermd. Integraal adviseren over de kwaliteit van omgeving is daardoor extra belangrijk. Adviseurs van Dorp, Stad en Land nemen vanuit deze rol zitting in gemeentelijke Erfgoedcommissies, geïntegreerde commissies Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed, en adviescommissies Omgevingskwaliteit bij gemeenten. Tevens adviseren zij in een centrale commissie over erfgoed.

Centrale Erfgoed Commissie
In totaal
27 bijeenkomsten
240 adviezen
aan 20 gemeenten

Voor de adviseurs is bij het beoordelen van plannen voor wijzigingen aan monumenten door veranderende woonwensen en energiebesparende maatregelen de balans tussen het behoud van de monumentale waarden, energiebesparing en het optimaliseren van het wooncomfort van belang. Met inachtneming dat een eigenaar van een monument de tijdelijke gebruiker is van een pand. Alle gebruikers laten een spoor achter en dragen bij aan de gelaagdheid van het monument.

Door herbestemming kunnen meerdere belangen in één oplossing worden gediend. Een toekomstgerichte functie laat een gebouw voortbestaan, waardoor de waarde en herkenbaarheid blijft bestaan. Herbestemming is bovendien bij uitstek een duurzame oplossing en zal in de toekomst vaker worden toegepast dan sloop van bestaande gebouwen, ook bij niet-monumenten. Tevens doen de adviseurs van Dorp, Stad en Land onderzoek, inventarisaties, waardebepalingen, leveren analyses voor beleidsadvies en faciliteren dialogen met bewoners. Zij laten bij hun onderzoeken hun afwegingen over de architectuur- en cultuurhistorische waarde, situering en zeldzaamheid op een objectieve en transparante wijze zien. De methodiek voor deze prioritering is meetbaar en controleerbaar, waardoor de vaststelling van waarden transparant wordt.

Het herstellen, renoveren en verduurzamen van de architectonische oorspronkelijke kwaliteit van de sociale woningbouw in het wijkje aan de Trompstraat in de gemeente Sliedrecht

Erfgoed analyses

Hieronder ziet u een overzicht van de analyses ten behoeve van het beleidsadvies over 2019.

Erfgoed analyses voor beleidsadvies 2019	
Actualisatie gemeentelijke monumenten	Westvoorne
Actualisering gemeentelijke monumentenlijst	Goeree-Overflakkee
Beschrijven en herwaarderen van gemeentelijke monumenten	Schouwen-Duiveland
Beschrijvingen van beeldbepalende panden	Teylingen
Inventarisatie beeldbepalende panden voor bestemmingsplan	Pijnacker-Nootdorp
Waardebepalingen gemeentelijke monumenten	Lansingerland
Opstellen redengevende beschrijvingen, tuinhistorisch onderzoek, begraafplaatsen Rusthof en Vredehof en inventarisatie kunst in de buitenruimte	Ridderkerk
Cultuurhistorische waardenkaart historische groenstructuren Middelharnis en Sommelsdijk	Goeree-Overflakkee
Groenplan Fort Prins Fredrik	Goeree-Overflakkee
Evaluatie Landschappen van Allure	Bergen op Zoom
Beleid zonnepanelen op monumenten en in beschermd dorpsgezicht	Moerdijk
Beleid zonnepanelen op monumenten en in beschermd dorpsgezicht	Teylingen
Nieuw erfgoedbeleid	Nieuwkoop
Erfgoedkompas Technische School Oud-Beijerland, Wederopbouw	Hoeksche Waard

In de gemeente Sluis krijgt het voorste deel van de Johannes de Doper kerk een herbestemming, dit deel zal worden verbouwd tot appartementencomplex naar ontwerp van architectenburo frans van roy en studio &VA

Zeeuwse zeeweringen Cultuurhistorisch onderzoek

Experts van het waterschap Scheldestromen gaven Dorp, Stad en Land de opdracht om de cultuurhistorische waarden van de primaire zeeweringen van de provincie Zeeland te onderzoeken en documenteren. Dit betrof een omvangrijk onderzoek.

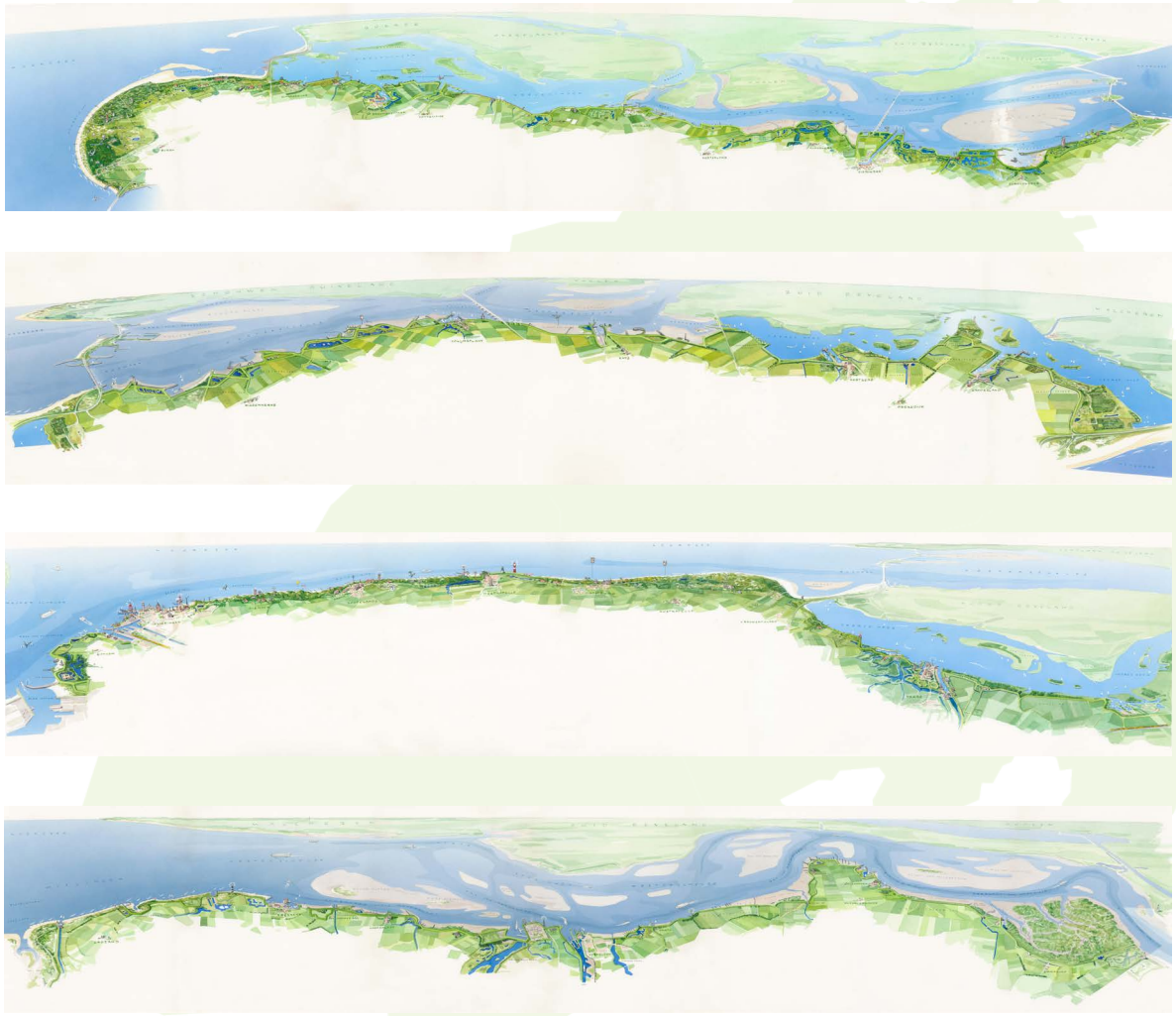

Ton Jansen overhandigt het eerste exemplaar 'Welk kustverhaal zie jij' aan dijkgraaf Toine Poppelaars
Foto door Rudy Visser

Op een digitale kaart staan alle geïnventariseerde zeeweringen die via de site van het Waterschap raadpleegbaar zijn. Alette van de Hazelkamp en Irina Van der Vlag-Churylova verrichtten hiervoor veel veldwerk, waarna Irina samen met projectleider GerhardMark van der Waal een boek schreef over dit project.

Dit leverde een verzameling intrigerende verhalen op. Enkele uitzonderlijke elementen en bijzondere zeeweringen in de provincie Zeeland kregen in deze publicatie een prominente plaats. Zoals de Plompe toren, 't Haventje van Kats en de Oesterputten van Yerseke.

"Het waterschap vond het belangrijk om de nog aanwezige objecten vast te leggen, zodat we in de toekomst gerichte inspanningen kunnen leveren om de cultuurhistorische elementen van de strijd tegen het water, die onze provincie kenmerkt, te behouden. Dit boekwerk vormt hiervoor een prachtige aanzet!"
— Toine Poppelaars

Vier van de zeven aquareltekeningen door kunstenaar Erik van Rootselaar
Kustlijn van boven naar onderen: Schouwen, Noord-Beveland, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen

Erik van Rootselaar, kunstenaar en burgerlid van de commissie ruimtelijke kwaliteit Sluis, maakte op verzoek van Dorp, Stad en Land ter illustratie prachtige aquareltekeningen. Sprekende foto's bekrachtigen het tot de verbeelding sprekende verhaal van de Zeeuwse kustlijn. Het boek dient ter inspiratie om de Zeeuwse kustlijn op te nemen in het Omgevingsplan, en is tegelijkertijd boeiend voor eenieder die interesse heeft in Zeeland en in de strijd tegen het water. Want dit onderwerp blijft met de klimaatverandering en de uitvoering van het Deltaprogramma actueel. De komende jaren zal het inventariseren van de zeeweringen daarom van belang blijven.

De omgevingskwaliteit Stedenbouw en landschap

Gemeenten werken aan grote maatschappelijke opgaven die vaak directe impact hebben op de fysieke omgeving. Zo hebben beleidsbeslissingen over energietransitie, ontwikkeling van economie en de daarbij behorende bedrijven- en industriegebieden, vitaliteit van stads- en dorpskernen, woningbouw, landschap en de rol van cultureel erfgoed binnen gebiedsontwikkeling directe gevolgen voor hoe een gebied eruit gaat zien en wordt ervaren.

Impressiebeeld vogelaanzicht van het Tiny House project in Oud-Beijerland in de gemeente Hoeksche Waard
Het plan is ontworpen door ontwerpbureau AVONED

De Omgevingswet gaat hierbij sturen op een goede omgevingskwaliteit, met focus op de fysieke kwaliteiten van onze gebouwde omgeving, cultuurhistorie en natuur in samenhang met milieu, veiligheid en geluid. Expertises als stedenbouwkunde en landschapsarchitectuur zijn extra gericht op deze onderlinge samenhang. De inzet van deze experts is daarom onmisbaar bij het behalen van een goede en passende omgevingskwaliteit. Zij dragen bij aan het afwegen van de verschillende belangen. Daarom denken zij het liefst zo vroeg mogelijk in het proces van beleid- en planvorming mee. Opdat zij aan de gezamenlijke inspanning waarde kunnen toevoegen aan de integrale benadering, geheel in de geest van de Omgevingswet. Want daarmee wordt kwaliteit van omgeving bereikt en behouden.

Bij de voorbereiding van omgevingsbeleid bieden de adviseurs omgevingskwaliteit van Dorp, Stad en Land hun leden adviesinstrumenten aan, waarmee gemeenten samen met belanghebbenden tot optimale plannen kunnen komen. Hierbij worden diverse procesmethoden, zoals dialoogsessies, participatieprocessen en spellen, ingezet om te adviseren bij onder meer het tot stand komen van de Omgevingsvisie, inpassen van zonnevelden, in- en uitbreidingslocaties en de kwaliteit van de openbare ruimte en recreatiegebieden.

De kracht van vereniging Dialogen over thema's

Vereniging Dorp, Stad en Land organiseert voor haar leden themabijeenkomsten en brengt daarmee stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, architecten, cultuurhistorici, beleidsmedewerkers en programmamanagers Omgevingswet, Ruimtelijke Ordening en Handhaving en Vergunningen uit verschillende gemeenten samen. De ambtenaren, die allen op thema dezelfde ontwikkelingen aan het stimuleren zijn, ervaren het als grote meerwaarde om met adviseurs van Dorp, Stad en Land en met collega's van diverse gemeenten op een nieuwe manier naar hun werkveld te kijken. Omdat de vereniging in 2019 reeds 90 jaar bestond, bood de vereniging in iedere provincie waar zij actief is deze vorm van expertmeeting aan.

Tijdens de themabijeenkomst 'Gebiedsontwikkeling langs de historische waterlijn' in de gemeente Schiedam

Themabijeenkomsten 2019	
Zuid-Holland	Gebiedsontwikkeling langs de historische waterlijn
Noord-Brabant	Transitie van het platteland
Zeeland	Energietransitie

Deelnemers maakten naar aanleiding van een lokale case kennis met een verbeeldende vorm van dialoog over omgevingskwaliteit. Dorp, Stad en Land gaf aan de deelnemers die middag een korte impressie van wat op dat gebied mogelijk is. Deelnemers ervaarden hoe binnen 1 middag, met 1 methodiek voor het voeren van een dialoog, het mogelijk is om een gezamenlijke top 5 van kernkwaliteiten te benoemen. Door de methodiek zagen de deelnemers dat de dialoog het mogelijk maakt om met elkaar concrete afwegingen te maken over wat er aan het gebied belangrijk is om te behouden en om verder te ontwikkelen. De concrete top 5 kan dienen als bouwsteen voor het definiëren van beeldkwaliteit in het omgevingsplan. Om hiertoe te komen nodigden adviseurs van Dorp, Stad en Land de deelnemers uit om het gebied te observeren, vervolgens ruimtelijke kenmerken te selecteren, om uiteindelijk de kwaliteiten van de omgeving te prioriteren. Alle deelnemers merkten dat de methode van Dorp, Stad en Land voor een dialoog over omgeving toegankelijk, aantrekkelijk en effectief is. En daarmee goed is in te zetten voor een gesprek tussen mensen met allerlei achtergronden, van bewoners tot experts.

De methodieken voor dialoogvoering zoals geïntroduceerd op de themabijeenkomsten hebben onze adviseurs in uitgebreide vorm met initiatiefnemers, omwonenden en medewerkers van de gemeenten in meer dan tien gemeenten over de volgende thema's in het verslagjaar gevoerd:

Thema's van de dialogen van het afgelopen verslagjaar 2019
Inpassing windmolen
Nieuwe woonerven in buitengebied
Buitenplaats Land van Es; een kunstzinnig, cultureel en sociaal centrum
Opstellen bestemmingsplan
Erfinrichting - lint en polder
Versterking buitengebied
Transformatie erf, agrarische gronden en kreekherstel
Transformatie erf: uitgangspunten randvoorwaarden en wensen
Een boerderijplaats voor 4 woningen
Transformatie boerderij, uitbreiding schuur en woning
Bedrijfsgebouw met woonhuis
Boerderijplaats voor wonen en kleinschalige bedrijvigheid
Inpassing van een nieuwe woonwijk

Met elkaar in dialoog tijdens de themabijeenkomst 'Energietransitie in het landelijk gebied' in de gemeente Kapelle

Bestuur en Raad van Toezicht

Het Bestuur van de Vereniging en de Raad van Toezicht van de Stichting Dorp, Stad en Land, beiden gevestigd te Rotterdam kwamen in 2019 vijf maal in vergadering bijeen waarvan eenmaal tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 20 juni 2019, in De Blokstallen te Bergen op Zoom. Het Bestuur van Vereniging Dorp, Stad en Land heeft een profielschets vastgesteld voor de omvang en samenstelling van het Bestuur, daarbij rekening houdend met de aard van de Vereniging, haar activiteiten en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de leden van het Bestuur. Deze profielschets is opvraagbaar bij Dorp, Stad en Land. Kees Rouw is in de jaarvergadering herbenoemd voor een tweede termijn, die loopt tot en met 2023.

In het verslagjaar 2019 bestond het Bestuur van de Vereniging en de Raad van Toezicht van de Stichting uit:

	benoemd tot
drs. Henri Lenferink, voorzitter D.B.	2021
mr. Gert-Jan de Jager, secretaris D.B.	2021
mr. Erik de Rijk, penningmeester D.B.	2022
dhr. Frank Koen	2021
dhr. Jan-Frans Mulder	2021
ir. Kees Rouw	2023
mr. Annemiek Jetten MSc	2022
mr. Emiel de Joode	2020

Directeur

ir. Ton Jansen

Adviseurs Omgevingskwaliteit

Architectuur, Stedenbouw, Erfgoed, Landschap

ir. Nancy Arkema, ir. Aimée de Back, Nico van den Berg AvB, ir. Camiel Berns, Mark Bimmel, ir. Luuk de Boer, ir. Stef Bogaerds, ir. Ilse Boost, ir. Cor Bouwstra, dr. Dolf Broekhuizen, Lisanne van den Bulk MA, ir. Maurits Cobben, ir. Patrick Colly, ir. Stan Cornips, Marije Couperus MSc, ir. Jan Couwenberg, Colette Cramer MA, ir. Anthonie Dieleman, ir. Ingrid Douwes, ir. Niels Drijvers, Berrie van Elderen, ir. Dave Ellens, Maartje Franse MSc, ir. Elvira Gronovius, Alette van den Hazelkamp, ir. Alexander Herrebout, ir. Mario Hendrikx, ing. Piet den Hertog, ir. René Heijne, Marcel IJsselstijn MA, ir. Jan-Hein Janssens, ir. Twan Jütte, ir. Matthijs Klooster, ir. Eveline de Kock, ir. Carla de Kovel, ing. Jos van de Lindeloof, ir. Suzanne Loen, Timko Lokerse MSc, ir. Frans van den Meiracker, Jeroen Nipius, ir. Walter van Nieuwland, ir. Art Nieuwpoort, Marco Onrust AvB, ir. René Onsia, Martijn Oosterhuis AvB, Maarten Raaijmakers BNA, Anouk Riehl, ir. Johan Roelofs, Remco Rolvink AvB, ir. Kees Rouw, ir. Lukas Ruijs, ing. Bas Schout, Robert Schutte, Sandra Smets, drs. Marthe Stallenberg, ir. Gijs Tegelberg, ir. Egbert Töns, Sander van Venetië MSc, Gerhard Vermeulen AvB, ir. Karin Vlaar, Irina van der Vlag MA, ir. Karen van Vliet, ir. Wendy Voorwinde, Vincent Voorhoeve, ir. Katrijn van de Vrande, dr. GerhardMark van der Waal, ir. Jan-Willem Walraad, ir. Riëtte van der Werff, Maarten Willems AvB, ir. Reinier Witteveen, ir. Adriaan van der Zwan

Strategie — communicatie

drs. Marietje Böhmer

Interne organisatie

Samantha Visser	hoofd bedrijfsvoering & HR
Ria Montagne	financieel medewerkster
Karin van Leijden	secretaresse
Shila Holthuijsen	secretaresse
Ineke Nobel	administratief medewerkster
Hasan Özgören	facilitair medewerker
Martijn Snel	ICT
Marcel Bruining	beeldbank (vrijwilliger)

Dienstverband

Aantal medewerkers in dienst: 20 mensen

In:	Uit:
Marietje Böhmer	Jasper de Jong
Maartje Franse	Bert van der Kruk
Aimée de Back	

Balans per 31 december 2019 jaarrekening vereniging

Na voorstel resultaatverdeling

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Overige effecten		180.869		173.841
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Vorderingen op handelsdebiteuren	1.238		-	
Overige vorderingen	1.314		21.278	
		2.552		21.278
Liquide middelen		2.395.158		2.393.215
		2.578.579		2.588.334

Balans per 31 december 2019 jaarrekening vereniging

Na voorstel resultaatverdeling

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen		2.492.598		2.511.696
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	-		1.815	
Schulden aan gelieerde instellingen	80.778		71.556	
Overige schulden	3.267		3.267	
		85.981		76.638
		2.578.579		2.588.334

Staat van baten en lasten over 2019 jaarrekening vereniging

	2019		2018	
	€	€	€	€
Netto-omzet		34.664		39.307
Afschrijvingen materiële vaste activa	2.000		2.000	
Overige bedrijfskosten	57.282		50.685	
Totaal van de som der kosten		59.282		52.685
Totaal van bedrijfsresultaat		-24.618		-13.378
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	7.028		6.446	
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	535		21.313	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-2.043		-1.995	
Financiële baten en lasten		5.520		25.764
Resultaat van resultaat voor belastingen		-19.098		12.386
Belastingen over de winst of het verlies		-		-
Netto resultaat na belastingen		-19.098		12.386

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant jaarrekening vereniging

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
De samengevatte jaarrekening 2019 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Vereniging Dorp, Stad en Land te Rotterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Vereniging Dorp, Stad en Land.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Vereniging Dorp, Stad en Land op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:
1. de samengevatte balans per 31 december 2019;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2019; en
3. de bijbehorende toelichtingen.

Samengevatte jaarrekening
De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Vereniging Dorp, Stad en Land en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 10 april 2020.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij
Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Vereniging Dorp, Stad en Land in onze controleverklaring van 10 april 2020.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

Onze verantwoordelijkheden
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Barendrecht, 30 april 2020
Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

"was getekend"

Mr. drs. M.J. van den Bos RA

Balans per 31 december 2019 jaarrekening stichting

Na voorstel resultaatverdeling

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa:				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	39.068		2.085	
Inventaris	52.643		37.370	
		91.711		39.455
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen:				
Vorderingen op handelsdebiteuren	444.843		368.817	
Vorderingen op gelieerde instellingen	80.778		71.556	
Belastingen en premies				
sociale verzekeringen	160.475		116.031	
Overige vorderingen	183.669		235.962	
Overlopende activa	30.909		43.591	
		900.674		835.957
		389.097		335.975
		1.381.482		1.211.387

Balans per 31 december 2019 jaarrekening stichting

Na voorstel resultaatverdeling

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen		842.904		832.133
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	291.700		125.729	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	73.919		76.923	
Overige schulden	16.474		-	
Overlopende passiva	156.485		176.602	
		538.578		379.254
		1.381.482		1.211.387

Staat van baten en lasten over 2019 jaarrekening stichting

	2019		2018	
	€	€	€	€
Netto-omzet		2.972.790		2.943.938
Kosten uitbesteed werk	1.123.600		958.441	
Lonen	1.024.283		1.009.232	
Sociale lasten	132.367		141.493	
Pensioenlasten	123.657		113.266	
Overige personeelsbeloningen	103.261		74.734	
Afschrijvingen materiële vaste activa	18.357		19.010	
Overige bedrijfskosten	437.888		431.241	
Totaal van som der kosten		2.963.413		2.747.417
Totaal van bedrijfsresultaat		9.377		196.521
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	2.149		1.497	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-982		-1.259	
Financiële baten en lasten		1.167		238
Totaal van resultaat voor belastingen		10.544		196.759
Belastingen over de winst of het verlies		227		-40.520
Totaal van resultaat na belastingen		10.771		156.239

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant jaarrekening stichting

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
De samengevatte jaarrekening 2019 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Stichting Dorp, Stad en Land te Rotterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Stichting Dorp, Stad en Land.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Stichting Dorp, Stad en Land op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:
1. de samengevatte balans per 31 december 2019;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2019; en
3. de bijbehorende toelichtingen.

Samengevatte jaarrekening
De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Dorp, Stad en Land en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 10 april 2020.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij
Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Stichting Dorp, Stad en Land in onze controleverklaring van 10 april 2020.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de samengevatte jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden
Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Barendrecht, 30 april 2020
Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

"was getekend"

Mr. drs. M.J. van den Bos RA

DORP
STAD &
LAND

Dorp, Stad en Land is een onafhankelijke kennispartner op het gebied van landschap, stedenbouw, architectuur en cultureel erfgoed. Met een integrale benadering vanuit deze expertises adviseert de vereniging sinds 1929 haar leden over optimale omgevingskwaliteit. Ruim 60 gemeenten uit meer dan 3 provincies zijn lid.

U kunt Dorp, Stad en Land bereiken op 010 – 280 94 45 en via info@dorpstadenland.nl

Kantoor:
Stationsplein 45 | hoofdingang A
3e etage | unit A3.207
Postbus 29129 | 3001 GC Rotterdam
www.dorpstadenland.nl